

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ
СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. МІС XXXIX. Ч. I. Джерси Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 2 січня 1931.

VOL. XXXIX.

No. 1. Jersey City, N. J., Friday, January 2, 1931.

THREE CENTS.

ПО ТРАДИЦІЇ РІЗДВЯНА КОЛЯДА - РІДНІЙ ШКОЛІ

КОНСОЛІДАЦІЯ СХІДНИХ ЗАЛІЗНИЦЬ
ДОПОМОЖЕ БЕЗРОБІТТЮ

ВАШИНГТОН. — Вже прийшло до порозуміння в справі консолідації східних залізниць. Погодилися на 4 групи: Нью Йорк Сентрал, Пенсильванія, Бостон-Огайо і Чесепік-Огайо. Консолідація має бути затверджена «Ді Інтерстейт Коммерс Компані».

Президент Гувер привітає до цієї консолідації велику вагу, бо вона усуне, на його думку, залишну конкуренцію і допоможе безробіттю.

МІСТ ЗА \$180,000,000.

ВАШИНГТОН. — Як тільки рознеслася чутка, що прийшло до згоди між східними залізницями, «Норт Рівер Брідж Компані» відновила своє подання в справі будови моста на Гудзоні. Міст цей мав би довжину Менгеттен (57 миль) з Нью Джерси і був би великою полемкою для тих залізничних компаній, які не мають безпосереднього доступу до Менгеттену.

Досі важко було дістати дозвіл на ту будову з причини конкуренції з боку інших залізничних компаній, а тепер цей перешкоди вже нема.

Кінці будови цього моста виноситимуть коло \$180,000,000.

ШЕ ОДИН ТУНЕЛЬ ПІД ГУДСОНОМ.

НЬО ЙОРК. — З департаменту війни прийшов дозвіл на будову підземного тунелю під «Іст Рівер», між 38 вулицею в Менгеттен і Борден Ебеню в Квінсі.

Тунель конштуватиме \$50,000,000. Буде призначений для автомобільного в'їзду.

З ФОТОГРАФІЙ ПІЗНАТИ КУЛЯСТІСТЬ ЗЕМЛІ.

КІПВЛЕНД. — На нарадах «Американ Асоєшен Фор д'Адвенсмент оф Саєнс» показували фотографії, зніти з літака на просторі який 300 миль, на котрих можна було завважити навіть на таких малих просторах кулястість нашої землі.

ПОЗИВАЮТЬ ДО СУДУ БАНКОВИХ ДИРЕКТОРІВ.

НЬО ЙОРК. — Абрагам А. Соєлін виніс позов проти директорів і урядовців «Банк оф Юнайтед Стейтс», домагаючись в імені своїм і інших пошкоджених відшкодування в сумі \$50,000,000.

Позиваччий закидає пізваним недбалість у веденню банкових справ, а разом з тим і ошукство. Він каже, що директори добре знали макетовий стан банку, а mimo цього його стану побирали величезні платні й інші доходи за ріжні бізнесові трансакції. Позиваччий каже далі, що в часі, коли банк стояв уже над банкрутством, директори й урядовці поведи кампанію за новими депозиторами і дістали їх оціло 50,000, забрали їх гроші й дали розтрачувати.

ГРАЮТЬ ПО КЛЮБАХ.

НЬО ЙОРК. — Заповідають, що возьмуться тепер до політичних клубів, бо там немає політичності, а більше грають у газардові гри.

ПРОДОВЖАЮТЬ ЧИСТКУ.

ОЛБАНІ. — Ньюйоркський губернатор Рузвельт заповів, що з новим роком будуть далі продовжуватися доходження проти суддів, підозрілих у хабарництвах. Рузвельт каже, що мусить бути привернене довіря публіки до судів.

СТУДЕНТСЬКА ДУРПІКА.

НЬО ЙОРК. — Якій 400 університетських студентів гуляли собі по Нью Йорку й виправляли ріжні студентські вибрики. Між іншим позирвали лампи і написи з підземної залізничної та вдерлися без білетів на виставу до театру «Ріволі».

За те відповідатимуть тепер перед судом. А-рештовано всього тільки 47 студентів.

ЗАКИДАЄ БОРІ БРАК ВІДВАГИ.

НЬО ЙОРК. — Професор Колумбійського університету, Джам Діої, президент «Ліг Фор Індепендент Політикан Екшн», каже, що сенатори Борі бракує відваги, щоби зірвати з республіканської партії і творити третю. Діої каже, що сенатори Борі вигніли сидіти спокійно в парції й її критикувати, ніж будувати щось нове. Бора й інші критикують, на думку Діої, такі дірбишні як тарифу, а не задають собі справи з того, що в Америці іде величезна боротьба за те, чи мають нею кермувати кілька фінансових і промислових потентатів, чи наріж.

НЕ ПОКАЛАЙМО ВЕЛИКИХ НАДІЙ НА 1931 РІК.

МЕКСИКО СІТІ. — Ньюком Карлтон, президент «Вестерн Юніон Компані», каже, що з новим роком буде таке, як з людиною до тяжкої хвороби. Як з хворобою годі підністися із здорового головою, так і люди годі підністися нагору нації з економічної депресії і стати відразу економічно здоровими і сильними. Процес видозорення буде довгий.

A DIG AT POLAND'S "NEW FREEDOM."

Freedom shrieked as Pilsudski found at least a thousand native rose, say some cabistic German editors in their adaptation of the two famous lines beginning, "Hope, for a season, bade the world farewell."

No freedom of the press is known in Poland, they say, no freedom of conscience, no freedom of assembly, no freedom of speech.

And they charge that the dictatorship of Pilsudski in Poland is "a revelation of genius for absolutism which makes Stalin in Russia look like an amateur."

But as the Berlin *Volke Zeitung* affirms, too many people outside Poland and Germany are misled by the delusion that Pilsudski is anti-German in his "despotism of despair and doom." This newspaper goes on to say:

"It is blunder on the part of German patriotic papers to affirm that Pilsudski's system of force is directed chiefly against the German minority."

"That the jingo crowd in Poland, especially certain Fascist organizations, allow their fury to vent itself against Germans, and that the rights of minorities in Poland are trodden under foot is certainly true."

"But the German patriots and nationalists omit to mention that the Polish dictator really rages against all who are opposed to him personally."

"Among the four thousand party functionaries whom he has had thrown into jails will be

found at least a thousand native Socialists."

"Among the eighty deputies thrust into cells by Pilsudski, the Germans comprise but a small minority."

"Our own champions of a German dictatorship here at home have the least right to protest against what Pilsudski is doing."

"For the Polish dictator is spirit of their spirit and flesh of their flesh."

The German people should be warned, the *Volke Zeitung* adds, that tyrannical methods are used by every dictatorship in the beginning.

It does not matter, we are told, whether a dictatorship professes itself antidemocratic or not. You see the same style of dictatorship in either Soviet Russia or Italy.

The Socialist Berlin *Vorwaerts* thinks that the most serious of all the developments in Pilsudski's Poland is the collapse of the courts. It alleges that the framers of the Polish Constitution undoubtedly placed a confidence in the judiciary of which it was far from worthy, and the charge is made that:

"The judges on the electoral list whenever they have to pass upon the violent acts of the executive officials."

"The judges on the electoral commission abdicated their functions not only in tolerating usurpations but in giving rulings which in fact made a mockery of the constitution and the laws."

"Thus the chairman of the national electoral commission, Gzycki, one of the highest judges in the land, decided that it was consistent which the constitutional provision for secret elections to have the voter openly and publicly exhibit his ballot or to declare in the voting booth publicly for whom he intends to vote."

"The electoral commission is staffed with bureaucrats of the Pilsudski clique. The members demanded ostentatiously at the recent elections that all vote for the crowd adhering to the dictator."

"This makes it obvious what impends for any who assert their constitutional and legal rights in Poland to-day."

"Council for the political prisoners at Brest-Litovsk tried to begin impeachment proceedings against the judge who calmly rejected their pleas for the usual writs."

"The impeachment, will be passed upon by a Senate of which the membership is even now a State secret."

"In one of his sinister interviews, Marshal Pilsudski openly thanks the judges for their alertness."

"Last summer a member of Poland's highest court, about to retire on a pension, said in conversation with a deputy: 'There are no judges in Poland.'"

(The Literary Digest,

December 20, 1930.)

ТЕЛЕФОННЕ ПОЛУЧЕННЯ
ЩОЛІ КАНАДИ В 1931.

В Редакції прийшло милого телефонічного компанії Канади до підписання угод, на основі котрої в лютому 1931 р. буде завведена телефонна система від Атлантичного до Тихого океану.

АЛБЕРТСЬКИЙ ПРИРОДНИЙ ГАЗ ВІДПОВАДЖУЮТЬ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

З Роджерс Імперія в пошуку Альберті, що лежить недалеко американської границі, поведено газові проводи через границю до Грейт Фолс у Монтані і 15. грудня вислали перший експорт газу. На провазі 24 годни Американці дістали його 50 мільонів кубічних футів.

З того самого жерела мають поправляти газіві проводи до Саскачевану, головно до Редакції, Муджов і Саскачу.

В АЛБЕРТІ МЕНШЕ ПЬОТЬ.

З звіту дікерного комісара за шість місяців, біжучого фінансового року виходить, що промисл уряд за продажі валькованих напівків внісши \$463,541. В порівнянні з таким самим періодом часу в 1929 р. дохід зменшився на \$308,000.

Продажа пива через дозволені місця зменшилася на 400,000 галлонів.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА НА РАДІО.

У четвер, 1-го січня 1931 р. на Новий Рік, в годині 7.55 вечером, наставте собі радіа на станцію W. N. Y. C., яка має силу 526 М. — 370 Кс. (найбільша станція з краю). 15 хвилин музичну програму виконає симфонічний оркестр «Сурма» під проводом чистіра г. Вадовича.

Відповідає скількись отриманих листів від слухачів висловити думку про майбутнє української години на радіо.

Тому пишуть всі, по англійськи, до: Station W. N. Y. C., New York City, а по українськи до: Sigma, 103 Ave. A., N. Y. C.

ОДОВІРИЛИ ДЕПОРТАЦІЮ.

Комітет допомоги міської ради в Редакції одобрив заход міського комісара Р. Вестгейта, який запропонував, щоби депортувати безробітних, котрі домагаються допомоги від міста. Цей план, чого подорожці не знають, дотикає ті особи, які проживають у Канаді коротше ніж п'ять літ.

СІЛАНКА.

До Вільяма до своїх приїхав з Варшави князь Вайтман. Показався спати і спить досі. Лікари кажуть, що не сплячки. Вайтмана перевезли до шпиталю.

18 ДІТЕЙ ЧУДОМ ВРАТУВАЛИСЯ ВІД СМЕРТІ.

З Тукаса, в Саскачевані, до міста, що недалеко Бріджфорда, вортало возом зі школи 18 дітей. Коли він вїхав на залізничний шлях, наїхав чотирирічний поїзд, який вдарив у колу і підвів їх вгору, а віз відкину в рік. Ранених було троє дітей, решті не сталося нічого.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В САСКАЧЕВАНІ.

На лінії Брендон-Реджайна, 118 миль на захід від Брендону, коли Кітелі в Саскачевані, 16 грудня виходячи зі шні сілкерський особовий поїзд і перекрутився в рік. Причина катастрофи покищо невідомо. Убитих було три особи: Генрі Стивенсон, машиніст, Джам Кемелі, паляч і почтовий урядник Лемон, які замешкали в поїзді. З пасажирів було п'ятьох дорослих і двох дітей. На місці катастрофи вїхав з Брендону рятунковий поїзд.

КОНТРОЛЮЮТЬ ШНИ ХЛІБА.

Домініційний уряд праці у Канаді заради доходження в справі високих ці на хліб. Після переслухання лікарів прийде черга на млінарів. Ці доходження зарадижені пасажиром скарг на надто високі ціни хліба в порівнянні з цінами інших країн.

„СВОБОДИ“ НЕ ПУСКАЮТЬ ДО РУМУНІЙ

БУКАРЕШТ (Румунія). — Польське представництво вже кілька разів робило в румунському міністерстві спроби добитися заборони українським газетам на Буковині подавати відомості про польський терор у Галичині. Та цього Ляхам не пощастило осягнути. Румунська влада відмовилася встановити спеціальну цензуру на українські газети, які виходять у Румунії. Тому ці газети дали подати відомості про ляхський терор у Галичині та про виборчі махінації, які дали можливість Пилсудському здобути виборчі успіхи.

Лише вже більше як місяць, як американська українська газета „Свобода“ почала десь „пропаганду“ на почті й не доставляють її адресатам, хоч адресати мають відомості, що ця газета висилається регулярно. Пропагандиста газета почала з того часу, коли вона повезла широкую агітацію проти польського терору та подавати ріжні факти з міжнародних успіхів української протестатійної акції. Тепер Українці, які одержували „Свободу“, старяться висвітлити, де газета „пропадає“ й на чий такий розказ це робиться, бо внової заборони доставляти газету її адресатам нема.

ВИСТРІЛЮЮТЬ СЕЛЯН.

ВІЛЬНО (Польща). — Судя прибула з радянської території велика група селян, які втікли з концентратійного табору. Вони кажуть, що більшевики в одному з концентратійних таборів, недалеко польського кордону, збирали багато селян, щоби вислати їх у Сибір. Чіриною висилки є нібито о'позиція селян до примусового загнання їх в колективні.

Селяни кажуть, що їх утікло з табору більше як сотка, але на польську територію пробіглося лише 60. Інші загинули на самому кордоні від куль комуністичної погранічної сторожі та чекістів. Спроби переходу польського кордону зі сторони радянщини відбуваються що дня поодинокими людьми чи малими групами. В більшості ці втікачі стають жертвою куль большевицьких сторожів.

НЕ ХОЧЕ ПОЛЬСЬКОЇ НАГОРОДИ.

ВАРШАВА (Польща). — Деякі польські часописи подають, що папський делегат у Варшаві, монсйор Мармадж, відмовився прийняти нагороду польською відзнакою „Польовия Ресітута“. Ця нагорода була призначена йому президентом республіки Мосішпським. Причини відмови газети не подають.

АНГЛІЯ ПЕРЕД МАЙНЕРСЬКИМ СТРАЙКОМ.

ЛОНДОН (Англія). — Коли урядові Мек Доннеда не пощастить примирити власників майні з робітниками, які висунули деякі економічні вимоги, то почеться страйк майнерів. Цей страйк має відразу охопити 150,000 майнерів, що значно зменшить добування вугля, а не відібється на індустрії, яка залежить від цього вугля.

Таксамо в Манчестері 200,000 ткачів грозять страйком, коли не будуть приняті їх вимоги при відновленню договору між ткачами та власниками ткалень. Коли не пощастить уникнути цих страйків, для Англії настануть ще чорніші дні з причини повної дезорганізації її промисловості.

АНГЛІЯ ВИМАГАЄ ЗОЛОТА ВІД ФРАНЦІЇ.

ПАРІЖ (Франція). — Англійський амбасадор подав французькому уряду формальну вимогу, щоби Франція сплачувала золотом свою воєнну позичку, яку вона затигнула в Англії. Англійський уряд каже, що ця позичка була затягнена в золоті, а тому в золоті мусить бути повернена. Франція, напевно, вважає, що позичку свою вона може вилучувати й паперовими франками, відповідно встановлений на них вартості золотом. Очевидно, цей шпід буде не легко розв'язати і він приведе до певного фінансово-політичного напруження між Францією та Англією.

ЖОФР БОРЕТЬСЯ ЗІ СМЕРТЮ.

ПАРІЖ (Франція). — Генерал Жофр усе ще бореться зі смертю. Віля його ліжка невідступно знаходяться крапці лікарів, які сляжються за ходом хвороби. На здивування лікарів одного дня помічалося значне поліпшення в становищу хворого. Та лікарі кажуть, що в цьому мало що є втішного, бо старий дід маршала не дає надії на його видужання.

Хворий часто впадає в безпритомність. Його вже відвідали всі визначні мужі Франції й були їй товариші по зброї. Одним з останніх був міністер заграничних справ Бріан та американський посол в Англії, Дос, який приїхав до Парижа на вакації.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

величаве Листопадове Свято.

...мірці на боевий фонд, легатів української православної церкви, який хор проспівав дуже німі церковної громади, с...
...було, промовляючи до серця, амер.-українських Ключів в...
...пісень. Відтак було ві-Трой і Ватерваліт, Брацтва св.

Антін Чехов,

НЕЩАСТЯ

те мені, що хочете, я підпишу. Напишіть, що я вбив людину, також підпишу. Не маю часу читати, зрештою без окулярів і так не бачу!

— Була ревізія. Перед хви-
линою вийшов відсіля слідчий
суддя та поліція.
Авдіїв повів очима довкола.
На шафах, комодах і інших

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Надвигиша \$86,000,000 Малино \$500,000,000

Manufacturers Trust Company

ЧЛЕНИ NEW YORK CLEARING HOUSE ASS'N.
ЧЛЕНИ ФЕДЕРАЛЬНОГО РЕЗЕРВОВОГО БАНКУ

Надлежащие	\$98,000,000	Майно	\$500,000,000
------------	--------------	-------	---------------

не завзяття, — бо го народу, і він почав боротьбою можна до-ти. Але того оборонця

віді видно було сліди секретар. — Ви і ціла

(SUNDAY, JANUARY 4, 1931)
В ГАЛИ ЦЕРКОВИИ
PRIN SOUTH ST. BAPTIST CH.

ли це сталося. Найкраще буде
коли зайдете до редакції, що-
б ми могли допомогти.

чи ми могли дати Вам точні
визначення.

становку, все.

ПОЗІРІ БРОНКС І НЬО ЙОРК! ПОЗІРІ

ЗАХОДОМ СІЧИ ЧОРНОМОРСЬКОЇ З НЬО ЙОРКУ
відіграється драма в 5 дійх під заголовком:

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4-ГО СІЧНЯ (JAN.) 1931 РОКУ

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

...и, зілля проти болю жолудка | чатану чвертку чаю.

Обвинувачені почували в приватнім домі. Авдіїв не міг заснути. Навіть він розу-

Вірив, що то ще не кінець. Що справжня „резолюція“ щойно западе.

— Чи пустять нас бодяй до
котелью? — спитав одного з
товаришів недоля — бо я там
дливши три рублі та нерозпе-
ніюки

— Це не все, — відпові-

Одного дня прийшли як
пани, холодні на лиці, рівно-
шні, записали крамницю,

Після довгого, прикрого
співжидання надійшов день, с
доду. Авдіїв позичив десять руб
обкупив спірту до натирання

ви. — Чи пустять нас бода
уду, готелю? — спитав одно
бів, товаришів недолі — бо я
но, лишив три рублі та нер

— Це все одно! Навіть
либ це був і ваш батько
мусите мати для нього п
нівок!

